

Haitallisten vieraskasvien tilalle luonnon monimuotoisuutta

Vieraslajit ovat eläin-, kasvi- ja sienilajeja, jotka ovat siirtyneet luontaisilta esiintymisalueiltaan uusille alueille ihmistoiminnan seurauksena. Vieraslajit voivat levitä esimerkiksi salamatkustajina tavarankuljetuksissa tai puutarhojen kasvit voivat päästä leviämään luontoon ja tukahduttaa alkuperäisen kasvillisuuden muuttaen luontotyyppiä. Yleensä vieraslajit sopeutuvat uuteen elinympäristöönsä huonosti. Joskus ne voivat kuitenkin menestyä liian hyvin ja aiheuttaa haittaa alkuperäiselle luonnolle. Tällöin niitä kutsutaan haitallisiksi vieraslajeiksi.

Vieraslajit ovat yksi suurimmista uhista maailman luonnon monimuotoisuudelle.

Lajien ja luontotyyppien suojeleminen on avainasemassa luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa ja maanomistajana voit olla mukana auttamassa alkuperäisen lajiston säilymisessä sekä vaalia luonnon monimuotoisuutta hävittämällä alueelle levinneet vieraskasvit.

Vieraskasvien siemenet voivat levitä vahingossa uusille alueille ihmisten ja eläinten mukana tai tuulen sekä virtaavan veden kuljettamana. Joskus myös siirrettyjen maa-aineksien mukana voi tulla siemeniä sekä juuren paloja.

Haitalliset vieraslajit otetaan huomioon voimajohtoalueiden kasvuston käsittelyssä. Siemenestä leviävät kasvit voivat levitä ihmisten ja koneiden mukana eteenpäin ja leviämistä voidaan vähentää suunnittelemalla kulkureitit. Ensisijaisesti vältetään kulkua alueilla, joilla kasvaa haitallisia vieraskasveja. Jos alueelle on mentävä, pyritään tekemään viimeisenä se alue, jolla kasvaa vieraskasveja. Muutoin huomioitavaksi tulee kenkien ja työkoneiden puhtaus vieraskasvien leviämisen estämiseksi. Työn ajankohdan valinnalla voidaan myös vähentää siementen leviämistä.

Vierasperäisten kasvien hävittämisen jälkeen alueelle voi palautua alkuperäinen kasvillisuus hyönteisineen. Monet luonnonkasvit ovat vähentyneet ja tarvitsevat apua pystyäkseen palautumaan alkuperäisille levinneisyysalueilleen.

Viisi vinkkiä vieraskasveihin

1. Opettele tunnistamaan yleisimmät haitalliset vieraskasvit, kuten jättiputki, jättipalsami, kurturuusu, komealupiini ja japanintatar. Apua kasvien tunnistamiseen saa www.vieraslajit.fi-sivustolta. On tärkeä tietää, miten torjuttava kasvi leviää, siemenistä vai juurella. Siemenestä leviävän kasvin kohdalla torjunnassa on tärkeintä estää siementen maahan pääsy. Juurella leviävät kasvit lähtevät uuteen kasvuun usein pienestä juuren palastakin.
2. Suosi mekaanisia torjuntamenetelmiä eli kaivamista, niittämistä, kukintojen poistoa ja kasvustojen peittämistä. Eri kasvilajeille sopivat eri menetelmät ja myös paras torjunnan ajankohta vaihtelee lajeittain. Huomioi myös, että jättiputki on valolle herkistävä kasvi ja sen kasvineste iholla yhdessä auringon valon kanssa voi aiheuttaa palovamman kaltaisia oireita. Jättiputken torjunnassa tarvitaankin suojaruustusta: sadeasu, kasvovisiiri sekä nesteen pitävät hanskat antavat hyvän suojan.
3. Mieti ennen torjunnan aloitusta mahdollinen kasvijätteen (siemenien ja juurien) sekä maa-aineksen käsittely. Jos alueelta on tarpeen viedä kasvijätettä ja maa-aineksiä pois, kysy alueesi jätehuoltoyhtiöstä siihen tarkempia ohjeita.
4. Tarkkaile torjuttavia alueita myös tulevina vuosina. Kasvien siemenet voivat säilyä maassa itämiskykyisenä pitkään.
5. Kun haitalliset vieraskasvit on hävitetty alueelta, voi alueen ottaa hyötykäyttöön ja tehdä tilalle vaikkapa pörräisille niityn.

Mitä haittoja voi olla vieraslajeista?

- Maailmanlaajuisesti haitallisten vieraslajien arvioidaan olevan keskeisin syy viimeaikaisiin kasvi- ja eläinlajien sukupuuttoihin
- Levitessään vieraslajit voivat syrjäyttää jonkin alkuperäisen lajin ja yksipuolistaa lajistoa, tämä voi vaikuttaa alueen hyönteisiin ja niitä syöviin eläimiin – vaikutukset luontotyyppeihin
- Uusia tauteja, tuholaisia
- Taloudellisia haittoja torjuntakustannuksista
- Alentava vaikutus kiinteistöjen arvoon
- Tuotantotappioita viljelyssä ja metsänkasvatuksessa
- Terveydelliset haitat, esimerkkinä jättiputki
- Maisemallista haittaa

Kurturuusu

- Koneellinen niitto, kaivaminen, repiminen, murskaus
- Peitä kasvustot
- Poista marjat

Jättipalsami

- Niitä maanrajasta 3 kertaa kesässä siimaleikkurilla/koneellisesti
- Kitke kasvit juurineen
- Peitä kasvustot
- Poista siemenkodat

Jättiputki

- Poista kukinnot
- Kaiva yksittäiset kasvit pois lapiolla juurineen
- Peitä kasvustot

Kaivaminen pylvälalalla ja pylväsrakenteiden välittömässä läheisyydessä on kielletty.

Lisätietoa:

Lisätietoa vieraskasvien tunnistamisesta ja torjunnasta sekä lainsäädännöstä:

vieraslajit.fi

Vieraskasveista hanke, VieKas LIFE, tietoa ja ohjeita:

sll.fi/mita-me-teemme/luonnonhoito/viekas-life

Apua luonnonkasvien tunnistamiseen

luontoportti.fi

Kasvijätteen ja maa-aineksen käsittelyyn ohjeita omasta jätehuoltoyhtiöstä.

Maankäyttö- ja turvallisuuskysymykset:

Fingrid.fi

> Kantaverkko

> Maankäyttö ja ympäristö

> Luvat ja lausunnot